

Лойиханинг кискача мазмуни:		
Лойиха ташаббускори:		
Тадбиркор (Паспорт маълумотлари):		
Лойиха суммаси	100 %	690 000 АҚШ доллари
Ўз маблағи	2.9%	20 000 АҚШ доллари
Ташқи инвестиция	10.15	
Кредит таъминоти	86.96%	600 000 АҚШ доллари
Лойиханинг самарадорлик курсаткичлари		
Ишлаб чиқаришдан тушган тушум		1 йилда – 19 925 300 АҚШ доллари 2 йилда – 21 917 830 АҚШ доллари 3 йилда – 25 205 505 АҚШ доллари
Соф фойда		1 йилда – 14 480 400 АҚШ доллари 2 йилда – 15 896 543 АҚШ доллари 3 йилда – 18 245 813 АҚШ доллари
Лойиханинг тўла ўзини оқлаш муддати		36 ой
Рентабеллик даражаси		50,38 %
Яратиладиган янги иш уринлари сони		142 та
Кредит муддати		84 ой

(I-БОБ) КИРИШ

Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини чуқур қайта ишлаш ва озиқ-овқат саноатини янада ривожлантириш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида» 2019 йил 29 июлдаги ПҚ-4406-сон, «Мева-сабзавотчилик ва узумчилик тармоғини янада ривожлантириш, соҳада қўшилган қиймат занжирини яратишга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида» 2019 йил 11 декабрдаги ПҚ-4549-сон қарорининг ижросини таъминлаш ҳамда республикада боғдорчилик ва иссиқхона хўжаликларини ҳамда мева-сабзавот кластерларини қўшимча молиявий қўллаб-қувватлаш мақсадида Вазирлар Маҳкамаси қарор қилади:

1. Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ хўжалиги вазирлиги, Молия вазирлиги, Инвестициялар ва ташқи савдо вазирлиги, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши ва вилоятлар ҳокимликларининг боғдорчилик ва иссиқхона хўжаликларини ҳамда мева-сабзавот кластерларини қўллаб-қувватлашнинг қўшимча молиявий манбалари этиб:

Ўзбекистон Республикасининг тўғридан-тўғри инвестициялар жамғармаси маблағлари;

тижорат банклари томонидан халқаро молия институтлари ва хорижий ҳукумат молия ташкилотларидан жалб этилган кредитларни белгилаш тўғрисидаги таклифлари маъқуллансин.

2. Шундай тартиб ўрнатилсинки, боғдорчилик ва иссиқхона хўжаликларини ҳамда мева-сабзавот кластерларини қўллаб-қувватлашнинг қўшимча молиявий манбалари интенсив боғ барпо этиш ва иссиқхона қуриш ҳамда уларни лизинг ва кредит шартлари асосида бериш билан боғлиқ харажатларни молиялаштириш мақсадларига йўналтирилади.

3. Белгилансинки:

Қорақалпоғистон Республикаси ва вилоятларда боғдорчилик ва иссиқхона хўжаликларини ҳамда мева-сабзавот кластерларини барқарор ривожлантиришни таъминлашга қаратилган манзилли дастурлар Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ хўжалиги вазирлиги ҳузуридаги Боғдорчилик ва иссиқхона хўжалигини ривожлантириш агентлиги (кейинги ўринларда Агентлик деб аталади) билан келишилади;

лойиҳа ташаббускорларига барпо этилган интенсив боғ ва қурилган иссиқхоналар Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг «Оилавий тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш дастурлари доирасида боғдорчилик, узумчилик ва иссиқхона хўжалигини ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида» 2020 йил 30 январдаги 52-сон қарори билан тасдиқланган Интенсив боғ ва токзорлар барпо этиш, иссиқхоналар қуриш ҳамда уларни аҳолига лизинг ва кредит шартлари асосида бериш тартиби тўғрисида низомга мувофиқ лизинг ва кредит шартлари асосида берилади.

4. Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши ва вилоятлар ҳокимликлари икки ой муддатда интенсив боғ барпо этиш ва иссиқхона қуриш бўйича лойиҳалар ташаббускорларини аниқласин ва 2020-2021 йилларга мўлжалланган манзилли дастурлари.

5. Ўзбекистон Республикаси Инвестициялар ва ташқи савдо вазирлиги Қишлоқ хўжалиги вазирлиги билан биргаликда интенсив боғ барпо этиш ва иссиқхона қуриш бўйича лойиҳаларга Ўзбекистон Республикасининг тўғридан-тўғри инвестициялар жамғармаси маблағларини жалб қилиш чораларини кўрсин.

6. Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ хўжалиги вазирлиги манфаатдор вазирлик ва идоралар билан биргаликда ўзлари қабул қилган норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни бир ой муддатда ушбу қарорга мувофиқлаштирилган.

7. Мазкур қарорнинг бажарилишини назорат қилиш Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари — молия вазири Ж.А. Қўчқоров, Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг аграр ва озиқ-овқат соҳаларини ривожлантириш масалалари бўйича маслаҳатчиси А.Д. Вахабов ва Ўзбекистон Республикаси қишлоқ хўжалиги вазири Ж.А. Ходжаев зиммасига юклатилган.

Табобатда таркибида киши организмга ижобий таъсир этувчи, биологик фаъол моддаси мавжуд бўлган ўсимликлар органлари ишлатилади. Одатда доривор маҳсулотлар сифатида ўсимликларнинг илдизи, барги, пўстлоғи, гули, меваси ва бошқа қисмларидан фойдаланилади. Биз фикр юритмоқчи бўлган коврак (ферула) ўсимлигининг асосан елими-илдизидан олинадиган смоласи-шираси тиббиётда ишлатилади.

Коврак (*Ferula*) туркуми селдердошлар (соябонгулдошлар)-*Apiaceae* (*Umbliferae*) оиласига мансуб бўлиб кўп йиллик ўт ўсимликлардан иборат. Ковракнинг ер юзидан 160 дан зиёд турлари, Ўрта Осиё республикаларида 104 тури, Ўзбекистонда эса 50 дан зиёд турлари учрайди. Маҳаллий аҳоли коврак туркумининг ҳар хил турларига қараб сассиқ коврак, рова, равшак, камол, мўрча камол ва бошқа номлар билан аташади.

Смола-елим олиш учун асосан 10 тури ишлатилади, булар сассиқ коврак, рова, куҳистон кавраги ва бошқа номдаги ковраклар ҳисобланади, бу турлар, ташқи марфологик жиҳатдан бир-бирларига жуда ҳам ўхшаб кетади, аммо табиатда сассиқ коврак (*Ferula assa-foetida*) кенг тарқалган бўлиб, республикамизда тайёрланиб истеъмолчиларга етказиб берилаётган смола-елим асосан шу турдан олинади.

Ковракнинг бўйи 1.5-2 метргача етади, илдизи йўғон 15-20 смгача етади, лавлагисимон чуқур жойлашган. Ўсимлик пояси 8-9 йилда бир маротаба ўсиб чиқади ва гуллайди-монокарп. Пояси тик ўсувчи, йўғон, ичи ковак юқори қисми шохланган. Илдизолди барглари бандли, уч марта ажралган. Барг бўлаклари чўзинчок, ёки ланцетсимон. Поядаги барглари майдароқ, ташқи томони жуда кўп туклар билан қопланган бўлиб, пояда қини билан кетма-кет ўрнашган. Гуллари мураккаб соябонга тўпланган. Гули оч сариқ, косачасиз, тожбарги 5 та, оталиги 5 та, оналик тугуни икки хонали, пастда жойлашган. Меваси икки бўлакли донача.

Март-апрел ойларида гуллайди, меваси апрел-майда пишиб етилади. Ўсимликнинг ер устки қисмлари ўсиш муҳити ва об-ҳаво шароитига қараб 1.5-2 ой яшайди.

Юқорида таъкидлаганимиздек, коврак елим-смоласи қадимдан Эрон, Афғонистон, Покистон ва Ҳиндистонда тайёрланиб, ишлатилиб келинади. Кўшни республикалар, хусусан Тожикистонда бир неча йиллардан бери тайёрланмоқда. Бизнинг республикамизда эса коврак елимини тайёрлаш расман 2006 йилдан бошланди. Бунда давлат ўрмон хўжаликлари билан бир қаторда фермер хўжаликлари ва айрим хусусий тадбиркорлар фаъолият кўрсатиб келмоқдалар.

Шуни таъкидлаш лозимки, ковракдан смола-елимини олиш учун биринчи навбатда ковракни табиий биологик ва эксплуатацион захираларини аниқлаб, катта масштабдаги харитасини тузиб, улардан табиатга зарар етказмасдан, ўсимлик табиий шароитда қайта тикланишига имконият яратиш керак, табиий майдонларни участкаларга бўлиб йилма-йил, навбатма-навбат елим-смола тайёрлашни амалга оширмоқ лозим. Елим-смола тайёрлашда қуйидаги қоидаларга риоя қилиш керак:

елим-смола етилган, катта ёшдаги ўсимлик тупидан олиш тавсия этилади;

биологик жиҳатдан етилмаган 2-3 ёшли ўсимликлардан елим-смола олиш тақиқланади;

ҳар бир 10 м² майдондаги 5 та екилган ўсимликлардан учтасидан елим-смола олиш мумкин;

тайёрлаш даврида гуллаган ўсимликдан елим-смола тайёрлашга йўл қўймаслик керак;

коврак ўсимлигини келаси йилларда кўпайтириш учун уруғ олиш мақсадида, ҳар бир 400-500 м² майдонда 2-3 туп гуллаган ва уруғ боғлаган ўсимликларни қолдириш мақсадга мувофиқдир.

Ковракнинг табиий захираларини камайиб кетишини олдини олишнинг асосий йўлларида бири бу, коврак ўсадиган табиий шароитда уларни экиб кўпайтиришдан иборат. Бунинг учун, ёзда пишиб етилган коврак уруғидан тайёрлаб, тозаланган уруғни кузда табиий шароитда коврак ўсадиган майдонда 5-10 см чуқурчалар қовлаб, ҳар бир чуқурчага 3-5 дона уруғ қадаб, устини тупрок билан ёпиб чиқиш тавсия қилинади.

(II-БОБ)

ЛОЙИХАНИНГ УМУМИЙ ШАРҲИ

Дехқон хўжалигининг асосий фаолияти Иссиқхон, мева маҳсулотлари, доривор ўсимликлар, манзарали дарахтлар етиштириш ва чорвачилик фаолиятини ташкил этиш ҳамда аҳолига сифатли қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини етказиб беришдан иборатдир. Иссиқхон, мева маҳсулотлари, доривор ўсимликлар яъни “коврак”, манзарали дарахтлар, гўшт ва сут маҳсулотларини етиштиришни йўлга қўйиш ва бунинг натижасида аҳолининг ушбу маҳсулот турларига булган талабларини нисбатан қондиришга қаратилган.

Иссиқхона фаолияти юртимизда кенг тус олиб келаятган фаолияти турларидан бири бўлиб тадбиркор мазсукр иссиқхонада лимон етиштириш фаолияти билан шуғулланади маълумки лимон одам саломатлиги иммунитетини ошириш ва гипертоник артериал қон босими бўлган одамлар ва бош эҳтиёжлар учун истемол қилинади ва шу билан бир қаторда тадбиркор боғдорчилик фаолияти билан шуғулланиб мавсумий мева маҳсулотлари етиштиришни режалаштирган бўлиб бунда олма, ўрик, гилос, шафтоли, нок ва узум етиштириш фаолиятларини йўлга қўйиб аввало ички бозорни тўйинтириш ва келажакда ушбу мева маҳсулотларини экспорт қилишни режалаштирган маълумки вюртимиз тадбиркорлари томонидан чет-элга майиз, олма, гилос, ўрик, шафтоли ва нок

махсулотлари жуда катта миқдорда экспорт қилинади бундан кўриниб турибдики мазкур фаолият тури сер даромад фаолият турларидан бири ҳисобланади.

Тадбиркор фақатгина шу фаолият билан чекланиб қолмасдан чорвачилик ҳамда декорацион дарахталар ва Самарқанд вилояти бўйлаб гул етиштириб бериш фаолияти билан ҳам шуғулланишни режалаштириган. Тадбиркор ҳозирда Самарқанд шаҳри ҳудудида ягона гул етиштириб берувчи ҳисобланиб йилига 6,0 млн. дан зиёд гулларни Самарқанд шаҳри бўйлаб етиштириб беради. Тадбиркор ушбу гул етиштириб бериш фаолиятини кенгайтириш ва келажақда Самарқанд вилоятини кўкаламзорлаштириш ва самарқанд вилояти бўйлаб декорацион дарахтлар етиштириб бериш плантациясиин ташкил этишни ҳам режалаштириган.

Бундан ташқари юқорида айтиб ўтилганидек, аҳолини сут ва гўшт маҳсулотлари билан таъминлаш ва шу орқали аҳолини ушбу маҳсулот турларига бўлган эҳтиёжини имкон қадар қондиришни ўз олдига мақсад қилиб қўйган.

Тадбиркор фаолиятини йўлга қўйишни режалаштирган коврак доривор ўсимлиги тиббиётга кенг қўлланилиб буни етиштириш ва экспорт қилишдан юқори даромад олиш мумкинлиги ҳақида қуйидаги маълумотларни келтириб ўтилган.

Тиббиётда коврак елим-смоласи — *assa-foetida* номи билан кукун, эмулсия ва спиртли тиндирма ҳамда оғриқ қолдирувчи ва тинчлантирувчи восита сифатида ишлатилади. Шарқ мамлакатларидан Эрон, Покистон, Ҳиндистон ва Афғонистонда унинг елими ва илдизи кулинарияда зиравор сифатида, косметика саноатида атторлик воситалари ишлаб чиқаришда ишлатилади.

Белгиланган тартибда ковракнинг елим-смоласини йиғиш учун Ўзбекистон Республикаси биохилма-хиллик ва муҳофаза этиладиган табиий ҳудудларни муҳофаза қилиш ва улардан фойдаланишда назорат қилиш инспекцияси томонидан ҳар йили квота ажратилади ва шу асосда керакли хом ашё тайёрланади. Бугунги кунда дунё бозорида бир килограмм коврак елим-смоласининг нархи 1300 АҚШ доллари ташкил этади.

Мазкур фаолиятларни йўлга қўйиш негизида ҳудуддаги ишсиз аҳоли қатламини мавсумий ва димий иш ўринлари билан таъминлаш аҳолининг иқтисодиш ва ижтимоий ҳолатини ошириш ҳудудда юқорита кўрсатиб ўтилган маҳсулотларни деффицит бўлмаслиги деффицит муаммолари бартараф этишни режалаштириган.

Дехқон хўжалигидан мазкур фаолиятни амалга ошириш учун банк имтиёзли кредитлари ҳисобидан тез қопланадиган рентабеллиги юқори бўлган фаолиятни йўлга қўйиб, аҳолини ишсиз қатламини иш билан таъминлаш ва тадбиркорлик фаолиятини ривожлантиради.

Лойиха Республика иқтисодий ривожлантириш талабларига жавоб беради.

-Етиштириш даражасини купайтириш, тизимли ишлаб чиқаришни кенгайтириш;

-Ички бозор талабларини қондириш;

-Аҳолини кўшимча иш ўринлари билан таъминлаш, иш шароитларини яхшилаш, аҳолии даромад фоизини купайтириш;

-Етиштириладиган маҳсулотларини экспортга йуналтириш;

Лойиха амалга оширилиши натижасида аҳолини иш билан таъминлаш, экспортни ривожлантириш, тадбиркорлик тармоқларини янада кенгайтиришга эришилади.

Вилоятимиз ҳудудида мазкур фаолият билан шуғулланувчи тадбиркорлар кўплиги ва буларни ҳисобга олган ҳолда ташаббускор ўз маҳсулотлари паст устама баҳолари кўйиш ва аҳолига ҳамёнбоп маҳсулотларни таклиф этишни режалаштирган

Тадбиркор томонидан олиб борилган изланишлари натижасида нафақат вилоятимиздаги балки республикада сўнгги йилларда сифатли маҳсулот ва хизматларга бўлган талаб юқорилиги бугунги кунда ҳеч кимга сир эмас. Мавжуд талаблардан келиб чиққан ҳолда замонавий талаб даражасидаги сифатли маҳсулот ишлаб чиқариш фаолиятини вилоятимизда ташкил этиш ва уни арзон нархларда аҳолига таклиф қилиш, халқимизнинг манфаатларига хизмат қилади. Тадбиркор янгидан барпо этиладиган мазкур хўжаликда Иссиқхон, мева маҳсулотлари, “Коврак” доривор ўсимликлари, манзарали дархтлар етиштириш ва чорвачилик фаолияти йўлга қўйилади ва ажратилиши кутилаётган банк имтиёзли кредит маблағлари ҳисобидан Иссиқхон, мева маҳсулотлари, доривор ўсимликлар, манзарали дархтлар етиштириш ва чорвачилик фаолияти билан шуғулланишни ўз олдига мақсад қилиб қуйди.

Тажриба шуни курсатмоқдаки, аҳолига сифатли маҳсулот етказиб бериш ҳажми юқори бўлишига қарамасдан харидорларнинг сони кундан-кун ортиб бормоқда. Вилоят ҳудудида эгалланган мавқеини республика миқёсида мустаҳкамлаш ва кенгайтириш, ўз маҳсулотлари билан энг таниқли компаниялардан бирига айланиш мақсадида тадбиркор асосий эътиборни юқори сифатли ва халқоро стандарт талабларига жавоб берадиган маҳсулотни таклиф қилишни ўзининг асосий вазифаларидан бири деб ҳисоблайди.

Бугунги кунда мазкур хўжаликни ташкил этиш ва қурилиш ишлари учун **600 000 АҚШ доллари** миқдорида банк имтиёзли кредит маблағлари ҳисобига ташкил этишни кўзда тутди.

Лойиха уч босқичда амалга оширилиши кузда тутилган:

1 БОСКИЧ – Тайергарлик ишларининг ташкил этилиши

Вакт оралиги: 1 ой.

Қилинадиган ишлар: Ажратиладиган имтиёзли кредит ҳужжатларини тайёрлаш, фаолиятни кенгайтириш ва ривожлантиришнинг иктисодий асоси ҳисобланган бизнес – режани ишлаб чиқиш ва кредит маблағларини ўзлаштириш учун зарурий булган бошка тайергарлик ишларини амалга ошириш.

2 БОСКИЧ: Қилинадиган ишларни режасини тузиш.

Вакт оралиги: 1-2 ой

Килинадиган ишлар: Махсулот етказиб берувчиларни аниклаш, керакли махсулотлар харид қилиш ва ер майдонини екинга тайёрлаш иш фаолиятини ташкил этиш. Режалаштирилаётган фаолиятни тулик ишга туширилиши учун барча имкониятларни яратиш.

3 БОСКИЧ: Нормал иш фаолиятининг йулга куйилиши.

Килинадиган ишлар: Тулик тижорат фаолиятини йулга куйилиши ва ажратилган кредит маблағларидан самарали фойдаланиш ва ишончни тўла оқлаш ва олинган кредит маблағларини ўз вақтида қайтариш ҳамда узлуксиз 15 йил мазкур дехкон хўжалиги фаолияти билан шуғулланади

БОЗОР ТАЛАБИ ВА УНГА ТАЪСИР ЭТУВЧИ ОМИЛЛАР

Потенциал талаб сифатида аҳолининг ушбу фаолият турига бўлган талабга айтилади. Ушбу махсулотга эҳтиёж ва талабнинг юқори бўлиши ҳудуддаги ижтимоий аҳволнинг яхшиланиб бориши ва аҳоли даромадларининг ўсишига ҳамда бугунги кунда арзон нархли ва сифатли махсулотларга талаб катта.

Потенциал талабга куйидаги омиллар ўз таъсирини ўтказиши:

Бозорда таклифнинг талабдан кам булиши (хизмат дефицити) – яъни таклифнинг хаддан зиёд камайиб кетиши талабнинг кескин кўтарилишига, аҳолининг дефицитга айланган хизматга эътибори ва интилиши ошишига олиб келади.

Аҳоли турмуш даражаси – яъни аҳоли турмуш даражасининг яхшиланиб бориши потенциал талабнинг ошишига ва аксинча турмуш даражаси ва ижтимоий аҳволнинг ёмонлашуви потенциал талабнинг камайишига сабаб булади.

Ижтимоий сиёсат – ижтимоий ҳимоянинг яхшиланиши ва ижтимоий муҳитнинг барқарорлиги потенциал талабга тўғри мутаносиб равишда таъсир қилади.

Инфляция даражаси – инфляция ёки дефляция даражасининг кескин ошиши ёки тушуши потенциал талабга тўғри мутаносиб равишда таъсир кўрсатиши мумкин.

Юқоридаги омилларга ухшаш яна кўплаб сиёсий аҳвол, иқтисодий танглик ва мафкуравий ўзгаришлар, уруш ва форс – мажор ҳолатлар, технологик ўзгаришлар ва глобаллашув ва интеграция жараёни, табиий офатлар ҳам потенциал талабнинг ўзгаришига ўз таъсирини ўтказиши мумкин.

SWOT ТАҲЛИЛИ

Жадвал № 1. Фаолиятига таъсир этувчи омиллар таҳлили

Афзалликлар (Strengths)	Заифликлар (Weaknesses)
Нархнинг нисбатан пастлиги. Мақсад аниқлиги ва мақсад сари интилувчанлик Кредит фоизларининг нисбатан солиштирма пастлиги ва солиқ имтиёзларининг мавжудлиги Рақобатбардошлилик Ривожланиб бораётган инфратузилмаларга яқинлик.	Ташқи омилларга таъсирчанлик Харидорлар ишончини ва хизмат кўрсатиш куникмасини шакллантиришда юзага келадиган қийинчиликлар Дастлабки босқичда қаттиқ рақобатга таъсирчанлик

Имкониятлар (Opportunities)	Тусиқлар (Treats)
Четдан кушимча инвестициялар киритиш имкони мавжудлиги Туристлар ва зиёратчилар сони кўплиги Нарх эгилувчанлигидан (камайтириш ва кўпайтириш потенциали мавжудлигидан) фойдаланиш ва. х.к.	Юзага келиши мумкин булган ғирром рақобат Дастлабки вақтда хизмат кўрсатишни ташкил этишда юзага келадиган қийинчиликлар. Ва. х. к..

(П-БОБ) ХИЗМАТ КЎРСАТИШ РЕСУРСЛАРИГА ЭҲТИЁЖ

ЛОЙИҲАНИНГ ИШЧИ РЕСУРСЛАРИ ЭҲТИЁЖИ

Ушбу лойиҳанинг ишчиларга булган талаби 38 та доимий иш ўрни ва 35 та мавсумий иш ўринлари ташкил қилади. Ишчиларининг иш вақти 8 соатлик ҳафтасига 6 иш кунни тартибида ташкил этилиб, эрталаб соат 7:00 дан кеч соат 19:00 гача (тушлик 13:00 дан 14 :00 гача) иш вақти ҳисобида булади.

Корхона Иссиқхона, мева махулоти, “Коврак” доривор ўсимликлари, манзарали дарахтлар етиштириш ва чорвачилик фаолиятини амалга ошириб, ишчи ва ходимларига бир ойда **2 660 АҚШ доллари** ва бир йилда **31 920 АҚШ доллари** иш ҳаққи беришни режалаштирган.

ЛОЙИҲАНИНГ ЭНЕРГИЯ РЕСУРСЛАРИГА БЎЛГАН ТАЛАБИ

Самарқанд вилояти Нуробод тумани ҳудудида барча коммунал тармоқларга уланишга қулай бўлиб, сифатли маҳсулот етиштириш учун барча шароитлар мавжуд. Ташкил этилиши режалаштирилаётган мазкур хўжалиқда транспортлар катнови йулга қуйилган бўлиб, қулай жойда жойлашган. Ишлаб чиқариш учун электр энергияси ва сув таъминотидан фойдаланилади. Бунда коммунал харажатлар уртача йиллик **40 500 АҚШ доллари**ни ташкил қилади.

СОЛИҚЛАР ВА БОШҚА ЙИГИМЛАР

Лойиҳага асосан солиқ туловлари икки турда булиниб, бири ишчилар иш ҳақидан солиқ туловлари, иккинчиси тадбиркорлик фаолияти билан шугулланганлик учун ягона солиқ туловидан иборат. Барча солиқ туловларининг ҳисоби молиявий бўлимда келтирилган.

Жадвал № 2.

Тулов тури	1- йил	2- йил	3-йил
Ягона солиқ (ишчиларнинг иш ҳақиға нисбатан) 12%	3830	4213	4635
Ягона солиқ тўлови 4%	50606	55667	61233
Жами:	54 437	59 880	65 868

Тадбиркор йилиға Ишчиларнинг иш ҳақиға нисбаттан 12% миқдорда даромад солиғи ва ишлаб чиқариш даромадларига нисбаттан 4% ягона солиқ тўлови **54 437 АҚШ доллари** миқдорида давлат бюджетига солиқ сифатида тўловни амалға ошириш кўзда тугулмоқда.

(Ш-БОБ) ЛОЙИХАНИНГ МОЛИЯВИЙ АСОСЛАРИ**ЛОЙИХАНИНГ УМУМИНВЕСТЦИОН ҲАРАЖАТЛАРИ**

Ташаббускор ажратилган бинк имтиёзли кредит маблағлари хисобидан аҳолиға Иссиқхон, мева махулотлари, доривор ўсимликлар, манзарали дархтлар етиштириш, гул етиштириш ва чорвачилик махсулотлари етиштириш хўжалигини ташкил этиш харажатлари

Жадвал № 3. Умуминвестицион харажатлар*АҚШ доллари*

№	Номаланиши	Ўлчов бирлиги	Сони (дона)	Режалаштирилаётган харид нархи	Жами қиймат
1	Иссиқ хона қурилиши	Кв/м	1	125 000	125000
2	Лимон кўчати	туп	100	3	300
3	Олма кўчати	туп	800	2	1600
4	Ўрик кўчати	туп	800	1	800
5	Гилос кўчати	туп	800	1	800
6	Шафтоли кўчати	туп	800	1	800
7	Нок кўчати	туп	800	1	800

8	Узум кўчати	туп	30 000	0,3	9000
9	Арча кўчати	туп	1 000	0,3	300
10	Каштан кўчати	туп	1 800	2	3600
11	Индийский сирен	туп	1 000	7	7000
12	Магнолия кўчати	туп	1 000	6	6000
13	Японский абрикос	туп	1 000	4	4000
14	Павлония кўчати	туп	1 500	7	10500
15	Крымская сосна	туп	800	6	4800
16	Элдарская сосна	туп	1 500	5	7500
17	Голубой ель	туп	1 000	3	3000
18	Пихта кўчати	туп	800	6	4800
19	Периканта кўчати	туп	1 000	2	2000
20	Гул кўчатлари	Комп	6	26	156
21	Қора мол	дона	100	1 000	100000
22	Молхона қурилиш харажатлари	комп	1	33 570	33570
23	Артезия қудуғи	комп	4	2 458	9832
24	Доривор ўсимлик	Кг	12 000	6	72000
25	Қадоқлаш ускунаси	Комп	1	25 000	25000
26	Томчилаб суғориш ускунаси		1	131 842	131842
27	Омборхона	Комп	1	35 000	35000
28	Ер майдонларини экинга тайёрлаш	Комп	1	15 000	15 000

ЖАМИ			600 000		

Корхона мазкур фаолиятни йўлга қўйиш учун асбоб ускуна, ниҳоллар, уруғлар, чорва қора моллари ва иссиқхона қурилиши учун 600 000 *АҚШ доллари* миқдорида кредит маблағлари ва ерни тайёрлаш ҳамда экиш харажаатларини ўзининг маблағлари ҳисобидан амалга оширишни режалаштирган

МОЛИЯЛАШТИРИШ МАНБААЛАРИ

Жадвал № 4. Лойиха харажатларининг молиялаштириш манбаалари

АҚШ доллари

№	Номланиши	Жами харажат	Кредит ҳисобидан		Шахсий маблағ ҳисобидан	
			%	сум	%	сум
1	Иссиқ хона қурилиши	49164	100%	49164	0%	
2	Лимон кўчати	344	100%	344	0%	
3	Олма кўчати	1967	100%	1967	0%	
4	Ўрик кўчати	787	100%	787	0%	
5	Гилос кўчати	1180	100%	1180	0%	
6	Шафтоли кўчати	944	100%	944	0%	
7	Нок кўчати	787	100%	787	0%	
8	Узум кўчати	8700	100%	8700	0%	
9	Арча кўчати	290	100%	290	0%	
10	Каштан кўчати	4425	100%	4425	0%	
11	Индийский сирен	3441	100%	3441	0%	
12	Магнолия кўчати	5900	100%	5900	0%	
13	Японский абрикос	3933	100%	3933	0%	
14	Павлония кўчати	5162	100%	5162	0%	

15	Кркмская сосна	4720	100%	4720	0%	
16	Элдарская сосна	7375	100%	7375	0%	
17	Голубой ель	2950	100%	2950	0%	
18	Пихта кўчати	4720	100%	4720	0%	
19	Периканта кўчати	2458	100%	2458	0%	
20	Гул кўчатлари	153	100%	153	0%	
21	Қора мол	100000	100%	100000	0%	
22	Молхона курилиш харажатлари	33570	100%	33570	0%	
23	Артезия кудуғи	9833	100%	9833	0%	
24	Доривор ўсимлик	47198	100%	47198	0%	
25	Қадоқлаш ускунаси	25000	100%	25000	0%	
26	Томчилаб суғориш ускунаси	131842	100%	131842	0%	
27	Омборхона	35000	100%	35000	0%	
Жами			100%	300 000	0%	0
<i>Ялли инвестицион харажат</i>						600 000
<i>Харажатларни молиявий манбаалари</i>						
<i>Кредит маблағлари ҳисобидан хариди режалаштирилган мулк</i>				100%	600 000	
<i>Шахсий маблағ ҳисобидан хариди режалаштирилган мулк</i>				0%	0	

ЛОЙИҲА ОЛДИ ҲАРАЖАТЛАРИ

Жадвал № 5. Лойиҳа олди молиявий харажатлари

АҚШ доллари

№	Номланиши	Ҳисоб базаси (сум)	Ҳисоб нормаси (% ҳисобида)	Ҳаражат суммаси
---	-----------	-----------------------	-------------------------------	--------------------

1	Хужжатларни расмийлаштириш учун нотариус тўловлари	600 000	%	1 200
2	Суғурта тўлови	600 000	%	4 500
3	Бизнес режанитайёрлаш харажатлари	600 000	%	60
Жамилойихаолдимолиявий харажатлари				6 300

Изоҳ: Лойиҳа олди молиявий харажатлар тадбиркорнинг шахсий маблағлари ҳисобидан амалга оширилади.

ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ҲАЖМИ

Сифатли маҳсулот етиштириб бериш ҳўжалиги фаолиятини ташкил этиб, қуйидаги маҳсулотлар етказиб берилади:

- Майиз;
- Олма;
- Залдори;
- Нок;
- Каврак Доривор ўсимлиги;
- лимон;
- Гилос;
- Шафтоли;
- Арча;
- Каштан;
- Инд сирен;
- Магнолия;
- Япн абрикос;
- Павлония;
- Кримская сосна;
- Элдарская сосна;
- Голубой ель;
- Пихта;
- Периканта;

Етказиб бериладиган маҳсулотнинг нархи қуйидагича белгиланади:

Жадвал № 6. Ўртача Хизмат кўрсатиш хамада маҳсулотлар сони

АҚШ доллари

НОМИ	Ўл/бир	Нархи
Майиз	Кг	8
Олма	Кг	0.5

Т/р	Махсулот номи		кунда	ойда		бирлиги (метр)	Нархи (сум)	(сум)
1	Майиз	Кг			30 000	30 000	8	240 000
2	Олма	Кг			10 000	10 000	0,5	5 000
3	Залдори	Кг			10 000	10 000	0,5	5 000
4	Нок	Кг			10 000	10 000	1,5	15 000
5	Каврак (елим-смола)	Кг			15 000	15 000	1 300	19 500 000
6	Лимон	Кг			3 000	3 000	3	9 000
7	Гилос	Кг			10 000	10 000	4.5	90 000
8	Шафтоли	Кг			10 000	10 000	0,5	5 000
9	Арча	Туп			200	200	7	1 400
10	Каштан	Туп			250	250	10	2 500
11	Инд сирен	Туп			150	150	20	3 000
12	Магнолия	Туп			100	100	80	8 000
13	Япн Абрикос	Туп			100	100	30	3 000
14	Павлония	Туп			150	150	35	5 250
15	Кримская сосна	Туп			200	200	25	5 000
16	Элдарская сосна	Туп			150	150	5	750
17	Голубой ель	Туп			100	100	70	7 000
18	Пихта	Туп			80	80	70	5 600
19	Пиканта	Туп			100	100	70	7 000
	Жами:				99 580	99 580	1 741	19 917 500

Т/р	Махсулот номи	Улчов бирлиги	Сотиш ҳажми			Сотилиши 1 йилга (Сум)		
			1 кунда	1 ойда	1 йилда	Улчов бирлиги (метр)	Нархи (сум)	Жами суммаси (сум)
1	Сут	Литр	450	13500	162 000	13 500	0.4	5 400
2	Қаймоқ	Кг	50	1500	18 000	1 500	2	600
3	Гўшт	Кг		400	4 800	400	4.5	1 800
	Жами:			15000	184800	15000	6.9	7 800

КОРХОНА ҲАРАЖАТЛАРИ

Жадвал № 10. Махсулот етказиб бериш таннархи.

Т/р	Махсулот номи	Улчов бирлиги	Сотиш ҳажми			Сотилиши 1 йилга (Сум)		
			1 кунда	1 ойда	1 йилда	Улчов бирлиги (метр)	Нархи (сум)	Жами суммаси (сум)
1	Майиз	Кг			30 000	30 000	1	30 000
2	Олма	Кг			10 000	10 000	0,45	4 500
3	Залдори	Кг			10 000	10 000	0,8	8 000
4	Нок	Кг			10 000	10 000	1,1	11 000
5	Каврак доривор ўсимлиги	Кг			5 000	5 000	7	35 000
6	Лимон	Кг			3 000	3 000	0,8	2 400
7	Гилос	Кг			10 000	10 000	0,4	4 000
8	Шафтоли	Кг			10 000	10 000	0,3	3 000
9	Арча	Туп			200	200	2	400
10	Каштан	Туп			250	250	2	500

11	Инд сирен	Туп			150	150	2	300
12	Магнолия	Туп			100	100	3	300
13	Япн Абрикос	Туп			100	100	5	500
14	Павлония	Туп			150	150	2	300
15	Кримская сосна	Туп			200	200	4	800
16	Элдарская сосна	Туп			150	150	3	450
17	Голубой ель	Туп			100	100	4	400
18	Пихта	Туп			80	80	4	320
19	Пиканта	Туп			100	100	4	400
	Жами:				89 480	89 580	47	102 570

Жадвал № 11 Чорвачилик таннархи

АҚШ доллари

Т/р	Махсулот номи	Улчов бирлиги	Сотиш ҳажми			Сотилиши 1 йилга (Сум)		
			1 кунда	1 ойда	1 йилда	Улчов бирлиги (метр)	Нархи (сум)	Жами суммаси (сум)
1	Сут	Литр	450	13500	162 000	13 500	0,14	1 890
2	Қаймоқ	Кг	50	1500	18 000	1 500	0,7	1 050
3	Гўшт	Кг		400	4 800	400	1,575	630
	Жами:			15000	184800	15000	2.5	3570

Жадвал № 12

№	Номланиши	Ўл. бир	сони	Нархи	1 ойда
1	Омухта ем	Кг	25 000	0,41	10250
2	Беда пресс	Дона	5 500	1,3	7425
3	Сомон	Дона	6 700	1,2	8040
4	Туз	Кг	350	0,1	35
5	Дори воситалари харажати	х	7	0,05	0
6	Бошқа қўшича харажатлар	х	1	851	851
	Жами:				302 829

ИШЧИ-ХОДИМЛАРНИНГ МАОШИ ХИСОБИ

Жадвал № 12. Штат жадвали

АҚШ доллари

№	Лавозими	Сони	Урта ҳисобда ойлик маош	Жами бир ойлик харажат	Жами биринчи йиллик
1.	Рахбар	1	197	197	2 364
2.	Хисобчи	1	180	180	2 160
3.	Иш бошқарувчи	1	150	150	1 800
4.	Доимий ишчилар	35	118	4130	49 560
5.	Мавсумий ишчилар	35	98	3430	41 160
	Жами	73	743	8087	97044

Изох: Ишчи ходимларни иш хақи корхонани молиявий ҳолатидан келиб чикиб, ўзгариб туради. Ушбу ҳолат тадбиркор томонидан амалга оширилади.

Иш ҳақидан ойлик ажратмалари (12%) ҳисоб китобини куриб чиқамиз:

Жадвал № 13. Умумий иш ҳақи харажатлари

АҚШ доллари

№	Номланиши	1 ой	1 йил
1.	Иш ҳақи	8 087	97 044
2.	Иш ҳақидан 12 % ажратма	970	11 645
	ЖАМИ:	9 057	108 689

Деҳқон хўжалиги фаолиятини ташкиллаштириши натижасида жами 38 та доимий ва 35 та мавсумий янги иш ўрни яратишни режалаштирган бўлиб, фаолият ташкиллаштирилгандан кейин ишчи ва ходимларга йилига жами **108 689 АҚШ доллари** миқдорида маош тўлашни режалаштирган. Бу эса ҳудуд аҳолисининг ижтимоий аҳволи яхшиланишига ўз ҳиссасини қўшади.

КОММУНАЛ ТЎЛОВЛАР ХИСОБИ

Жадвал № 14.

АҚШ доллари

№	Номланиши	Ўл. бир	Нархи	Кунлик харажат	1 кунда	1 ойда	1 йилда
2	Электр энергияси	Квт	1.5	150	225	3 375	40 500
Жами:					225	3 375	40 500

Корхона мазкур фаолиятда томчилаб суғориш усулидан фойланишини ҳисобга олиб коммунал тармоқлардан фақатгина электр энергиясидан фойдаланиб улар артезия кудуқлари сувториш двигателлари учун фойдаланиши ҳисобига бир йилда **40 500 АҚШ доллари** миқдорида эдекторэнергияси сарфланади

ЖАМИ ҲАРАЖАТЛАР ХИСОБИ

Жадвал № 15.

АҚШ доллари

№	Номланиши	1-ойда (сўм)	1-йилда (сўм)
1	Маош харажатлари	25 221	302 655
2	Коммунал тўловлари харажатлари	3 375	40 500
3	Таннарх харажатлар	302 531	3 630 375
Жами:		331 128	3 973 530

Корхона томомнидан ишлаб чиқариш фаолиятини ташкил этишда йиллик таннархи харажаатлари **3 973 530 АҚШ долларини** ташкил этади

Жадвал № 16 Кредит қайтими

1	600 000	0	3500	3500	600 000
2	600 000	0	3500	3500	600 000
3	600 000	0	3500	3500	600 000
4	600 000	0	3500	3500	600 000
5	600 000	0	3500	3500	600 000
6	600 000	0	3500	3500	600 000

7	600 000	0	3500	3500	600 000
8	600 000	0	3500	3500	600 000
9	600 000	0	3500	3500	600 000
10	600 000	0	3500	3500	600 000
11	600 000	0	3500	3500	600 000
12	600 000	0	3500	3500	600 000
13	600 000	0	3500	3500	600 000
14	600 000	0	3500	3500	600 000
15	600 000	0	3500	3500	600 000
16	600 000	0	3500	3500	600 000
17	600 000	0	3500	3500	600 000
18	600 000	0	3500	3500	600 000
19	600 000	0	3500	3500	600 000
20	600 000	0	3500	3500	600 000
21	600 000	0	3500	3500	600 000
22	600 000	0	3500	3500	600 000
23	600 000	0	3500	3500	600 000
24	600 000	0	3500	3500	600 000
25	600 000	0	3500	3500	600 000
26	600 000	0	3500	3500	600 000
27	600 000	0	3500	3500	600 000
28	600 000	0	3500	3500	600 000
29	600 000	0	3500	3500	600 000
30	600 000	0	3500	3500	600 000
31	600 000	0	3500	3500	600 000
32	600 000	0	3500	3500	600 000
33	600 000	0	3500	3500	600 000
34	600 000	0	3500	3500	600 000
35	600 000	0	3500	3500	600 000
36	600 000	0	3500	3500	600 000
37	600 000	12500	3500	16000	587 500
38	587 500	12500	3427	15927	575 000
39	575 000	12500	3354	15854	562 500
40	562 500	12500	3281	15781	550 000
41	550 000	12500	3208	15708	537 500
42	537 500	12500	3135	15635	525 000
43	525 000	12500	3063	15563	512 500
44	512 500	12500	2990	15490	500 000
45	500 000	12500	2917	15417	487 500
46	487 500	12500	2844	15344	475 000
47	475 000	12500	2771	15271	462 500
48	462 500	12500	2698	15198	450 000
49	450 000	12500	2625	15125	437 500
50	437 500	12500	2552	15052	425 000
51	425 000	12500	2479	14979	412 500

52	412 500	12500	2406	14906	400 000
53	400 000	12500	2333	14833	387 500
54	387 500	12500	2260	14760	375 000
55	375 000	12500	2188	14688	362 500
56	362 500	12500	2115	14615	350 000
57	350 000	12500	2042	14542	337 500
58	337 500	12500	1969	14469	325 000
59	325 000	12500	1896	14396	312 500
60	312 500	12500	1823	14323	300 000
61	300 000	12500	1750	14250	287 500
62	287 500	12500	1677	14177	275 000
63	275 000	12500	1604	14104	262 500
64	262 500	12500	1531	14031	250 000
65	250 000	12500	1458	13958	237 500
66	237 500	12500	1385	13885	225 000
67	225 000	12500	1313	13813	212 500
68	212 500	12500	1240	13740	200 000
69	200 000	12500	1167	13667	187 500
70	187 500	12500	1094	13594	175 000
71	175 000	12500	1021	13521	162 500
72	162 500	12500	948	13448	150 000
73	150 000	12500	875	13375	137 500
74	137 500	12500	802	13302	125 000
75	125 000	12500	729	13229	112 500
76	112 500	12500	656	13156	100 000
77	100 000	12500	583	13083	87 500
78	87 500	12500	510	13010	75 000
79	75 000	12500	438	12938	62 500
80	62 500	12500	365	12865	50 000
81	50 000	12500	292	12792	37 500
82	37 500	12500	219	12719	25 000
83	25 000	12500	146	12646	12 500
84	12 500		73	12573	12500

Корхона мазкур фаолиятни ташкил этиш ва тадбирокорлик фаолиятини ташкил этиш учун банкдан 7 йилга ва 36 ойлик имтиёзли муддатга кредит маблағларини ўзлаштиришни режалаштирган ва бу имтиёзли кредитларни мақсадли сарфлашни ўз зиммасига олади

СОФ ФОЙДА ХИСОБИ

Жадвал № 17. Соф фойда

АҚШ доллари

№	Номланиши	1- йил	2- йил	3-йил
---	-----------	--------	--------	-------

1.	Хизматлардан тушган тушумлар	19 925 300	21 917 830	25 205 505
2.	Хизмат кўрсатиш харажатлари	3 883 945	4 272 340	4 913 190
3.	Ялпи даромад	16 041 355	17 645 491	20 292 314
4.	Ягона солиқ тўлови 4%	797 012	876 713	1 008 220
5.	Ялпи фойда	15 244 343	16 768 777	19 284 094
6.	ЕБИТДА	15 244 343	16 768 777	19 284 094
7.	Амортизация харажатлари	35 000	38 500	44 275
8.	ЕБИТ	15 244 343	16 768 777	19 284 094
9.	Солиқга қадар тушган даромад	15 244 343	16 768 777	19 284 094
10.	Фойда солиғи 12%	721 943	830 234	996 281
11.	Кредит қайтими	42 000	42 000	42 000
12.	Соф фойда	14 480 400	15 896 543	18 245 813
13.	Соф рентабеллик	72,67%	72,53%	72,39%

Корхона ишлаб чиқариш фаолиятини амалга ошириши давомида биринчи йилда **14 480 400 АҚШ доллари** миқдорида соф фойда қилишни режалаштирган, бу режалар энг кам даромад ва энг кўп харажат тахминлари асосида ҳисобланган бўлиб, корхона амалда янада кўпроқ соф фойда кўришни режалаштирган.

ХУЛОСА

Тадбиркор “_____” _____ томонидан лойиҳа суммаси Банк кредитлари ҳисобидан шакллантирилади.

- Кўзаланган лойиҳа асосида аҳолига юқори сифатли махсулот ҳамда хизматлар кўрсатилиб, **38 та** доимий ва **35 та** мавсумий янги иш ўрни яратилади
Ходимларининг бир йилда иш ҳақи **97 044 АҚШ долларини** ташкил этади

Давлат бюджетига бир йилда **905 701 АҚШ доллари** бюджет тўловлари тўланади

Тадбиркор махсулот етиштириб беришдан тушган тушумлар бир йилда **19 925 300 АҚШ долларини** ташкил этади.

Ташаббускор бир йилда **14 480 400 АҚШ доллари** миқдорида соф фойда қилади.

аҳолига сифатли маҳсулот етказиб бериш билан шуғулланувчи корхона фаолияти даромадлилик ва самарадорлик тахлили шуни курсатмоқдаги лойиханинг биринчи йилдаги соф рентабеллик даражаси ялпи ҳисобда ўртача **72.67%**ни ташкил қилмоқда.

Хулоса қилиб айтганда, юқоридаги маълумотларни ҳисобга олиб лойиха тижорий самарадор, барқарор деб баҳоланади, аҳолини иш билан таъминланиш даражаси ошади, бир қанча оиланинг ижтимоий ахволи яхшиланади ва фаолиятни амалга ошириш учун ер майдони ажратилиши муҳим ва мулжалланган мақсадлар ва стратегик режаларга эришиш имконини яратишга қодирлиги билан ер майдони олиш лозимлигини курсатиб турибди.

Бу турдаги фаолиятни жорий этиш Ўзбекистон Республикасининг бугунги кундаги сиёсатига тўла мос келади ва ривожланиш, тараққий этиш учун кенг имкониятлар яратиб бериб, ҳудуднинг иқтисодий – ижтимоий ўсиши ва барқарорлигига ўз ҳиссасини қўшади.

Тадбиркор: “_____” _____ раҳбари:

_____ (имзо) _____ «___» _____ 2021й.